

تاریخ در اینترنت

قسمت نهم

○ میرهادی حسینی

عضو هیات علمی دانشگاه تربیت معلم تهران

Web: <http://www.ttu-flh.com/hoseini>

فصل نهم به عصر برنز در ایران و افغانستان می‌پردازد. این فصل نیز توسط م. توژی از مؤسسه مطالعات شرقی در روم ایتالیا، ص. ملک‌شهمیرزادی از دانشگاه تهران، و م. جویندا^۱ از مؤسسه باستان‌شناسی مرکز بین‌المللی مطالعات کوشان در کابل افغانستان تألیف شده است.

فصل دهم به عصر برنز در خراسان و ماوراءالنهر پرداخته و توسط و. م. ماسون^۲، یکی از گردآورندگان جلد اول و استاد مؤسسه تاریخ فرهنگی آکادمی علوم سن‌پترزبورگ روسیه تألیف شده است.

فصل یازدهم به ظهور زبان‌های هند و ایرانی پرداخته و توسط ج. هارمانا^۳ استاد آکادمی علوم در بوداپست مجارستان تألیف شده است.

۲- جلد دوم:

جلد دوم با عنوان «توسعه یکجانشینی و تمدن‌های اولیه: از ۷۰۰۰ قبل از میلاد تا ۲۵۰۰ میلادی»^۴ توسط یوناس هارمانا، محقق اهل مجارستان و با کمک دو نفر به نام‌های ب. ن. پوری^۵ از گروه تاریخ هند باستان و باستان‌شناسی دانشگاه لوک ناو^۶ در کشور هند و ج. ف. اعتمادی و در بیست فصل تدوین و گردآوری شده است.

فصل اول با عنوان «ایرانیان باستان در غرب آسیای مرکزی» تألیف آ. آبتکف^۷ از مؤسسه تاریخ آکادمی علوم بیشکک از کشور قرقیزستان می‌باشد.

فصل دوم در مورد تاریخ مادها و هخامنشیان بوده و تألیف م. آ. داندامایف^۸ استاد مؤسسه مطالعات شرقی سن‌پترزبورگ در روسیه است.

فصل سوم با عنوان «اسکندر و جانشینانش در آسیای مرکزی» تألیف آ. دانی، استاد بازنشسته دانشگاه قائد اعظم اسلام‌آباد کشور پاکستان و همچنین پ. برنارد^۹، استاد تاریخ و فلسفه علم دانشگاه سوربن پاریس می‌باشد.

فصل پنجم به تاریخ پارتیان پرداخته و توسط دو محقق به نام‌های ج. آ. کوشلینکو^{۱۰} از مؤسسه باستان‌شناسی آکادمی علوم مسکو در روسیه و همچنین و. ن. پیلیپکو^{۱۱} از آکادمی علوم ترکمن در عشق‌آباد کشور ترکمنستان تألیف شده است. فصل بیستم به ظهور امپراتوری ساسانی می‌پردازد. این فصل توسط ب. آ. لیتوینسکی^{۱۲} از مؤسسه مطالعات شرقی آکادمی علوم مسکو و با همکاری دو محقق دیگر به نام‌های م. حسین‌شاه از دانشگاه کابل و همچنین دکتر رضا شعبانی استاد دانشگاه شهید بهشتی تألیف شده است.

۳- جلد سوم:

جلد سوم با عنوان «چهارراه تمدن‌ها: ۲۵۰ تا ۷۵۰ میلادی»^{۱۳} توسط ب. آ. لیتوینسکی و با همکاری ژانگ دا^{۱۴} استاد گروه تاریخ دانشگاه بیجینگ^{۱۵} چین و دکتر رضا شعبانی تألیف شده است. فصل دوم این جلد به اقتصاد، جامعه، هنر و صنعت ایران در دوره ساسانیان اختصاص دارد. این فصل توسط دو محقق بنام‌های ن. ن. چگینی از موزه ایران باستان و آ. و. نیکیتین^{۱۶} از موزه ارمنستان در سن‌پترزبورگ روسیه تألیف شده است.

فصل سوم به «حیات علمی دوره ساسانی»^{۱۷} اختصاص دارد و توسط دو پژوهشگر به نام‌های احمد فضل‌آبادی از دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران و همچنین آ. ل. خروموف^{۱۸} از مؤسسه علوم شرقی آکادمی علوم تاجیک در دوشنبه پایتخت تاجیکستان تألیف شده است. فصل چهارم به مبحث «کوشان - حکومت

پژوهش‌های تاریخی توسط یونسکو:

سازمان یونسکو در چند سال اخیر برنامه‌های تحقیقاتی را در حوزه‌های مختلف علمی - فرهنگی به اجرا درآورده است. چند پروژه مهم یونسکو در حوزه فرهنگ و تاریخ عبارتند از:

۱- مجموعه تاریخ تمدن‌های آسیای مرکزی^۱.

۲- مجموعه تاریخ انسانی^۲.

۳- فرهنگ‌ها و تمدن‌ها^۳.

۴- تاریخ عمومی افریقا^۴.

۵- تاریخ عمومی امریکای لاتین.

همچنین بخش انتشارات یونسکو کتابهایی در حوزه تاریخ منتشر می‌کند. چنانچه قصد دارید با کتاب موزه‌های جهان^۵ آشنا شوید، به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.unesco.org/culture/museum>

آدرس زیر ما را با کتاب جاده ابریشم^۶ آشنا می‌سازد:

<http://www.unesco.org/culture/silkroads/html>

[-org/publication.shtml](http://www.unesco.org/culture/silkroads/html)

اینک به دو پروژه مهم تاریخی یونسکو، یعنی مجموعه تاریخ تمدن‌های آسیای مرکزی و پروژه مجموعه تاریخ انسانی می‌پردازیم.

مجموعه تاریخ تمدن‌های آسیای مرکزی:

برای آشنایی با این پروژه تحقیقاتی به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.unesco.org/culture/asia/index.html>

در این پایگاه اشاره شده که علیرغم نقش مهم آسیای مرکزی در شکل‌گیری تاریخ گذشته و حال، تاریخ این بخش از جهان، یعنی از دریای خزر تا مغولستان در غرب چین مورد توجه کافی قرار نگرفته است. لذا یونسکو بر آن شد تا به این اقدام مهم دست بزند.

این مجموعه ارزشمند که به زبان انگلیسی تدوین شده در نوع خود کم‌نظیر است. مجموعاً شش مجلد از این مجموعه منتشر خواهد شد و تاکنون چهار جلد آن در اینترنت معرفی شده است.

پس از ورود به این سایت به پیوندهای سمت چپ توجه کنید:

الف - پیوند Volumes ما را با مجلدات شش‌گانه این مجموعه آشنا می‌سازد.

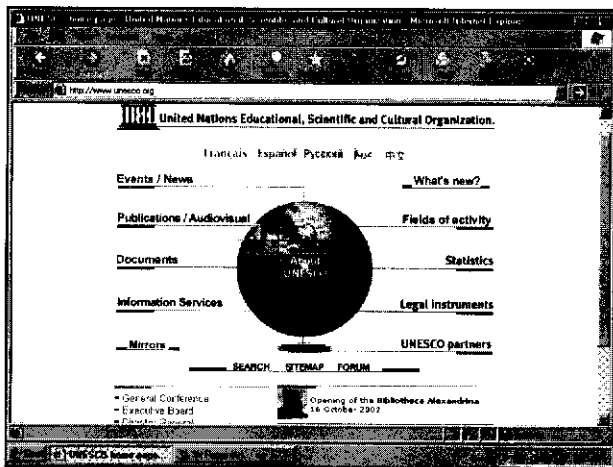
۱- جلد اول:

جلد اول با عنوان «طلوع تمدن: از قدیمی‌ترین ایام تا سال ۷۰۰ قبل از میلاد»^۷

توسط دو محقق بنام آ. دانی^۸ و م. ماسون^۹ گردآوری و تدوین شده است.

این جلد که توسط پژوهشگران متعددی از سراسر جهان تألیف شده، با اشاره به اکتشافات باستان‌شناسی در آسیای مرکزی آغاز می‌شود. یک کمیته علمی به ریاست محمد. س. آسیموف^{۱۰} بر این کار نظارت دارند.

جلد اول در بیست فصل تدوین شده است. در فصل پنجم به اقوام باستانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر اشاره شده است. مؤلف این فصل، و. ساریانیدی^{۱۱}، استاد مؤسسه باستان‌شناسی آکادمی علوم مسکو در روسیه است.

سامانی» پرداخته و توسط آ. دانی و همچنین ب. آ. لیتوینسکی تألیف شده است. فصل نهم به تاریخ خوارزم می‌پردازد. مولفین این فصل «نرازیگ» از مؤسسه زئادشناسی مسکو در روسیه و پ. ج. پلگاکف^{۳۲} از مؤسسه مطالعات شرقی تاشکند در اوزبکستان می‌باشند.

فصل نوزدهم به فتوحات اعراب مربوط می‌شود. این فصل توسط لیتوینسکی و آ. جلیلیف^{۳۳} از دانشگاه ایالتی تاجیک در شهر دوشنبه تاجیکستان و همچنین آ. ی. کولسینیکوف^{۳۴} از مؤسسه مطالعات شرقی سن پترزبورگ روسیه تألیف شده است.

۴ - جلد چهارم:

جلد چهارم با عنوان «عصر موفقیت: ۷۵۰ میلادی تا پایان قرن پانزدهم»^{۳۵} توسط م. س. آسیموف و ک. را. پاسورث^{۳۶} در دو بخش تدوین شده است.

جلد چهارم - قسمت اول شامل بیست فصل است.

فصل اول با عنوان «آسیای مرکزی زیرسلطه امویان و اوایل عباسی» تألیف پروفیسور پاسورث و ج. یوشاکف^{۳۷} از مؤسسه مطالعات شرقی سن پترزبورگ است. فصل دوم با عنوان «شعبه و جنبش‌های ملی در ایران، خراسان و ماوراءالنهر طی حکومت اموی و اوایل دوره عباسی» تألیف فرهاد دفتری از مؤسسه مطالعات اسماعیلی در لندن می‌باشد.

فصل چهارم به دولت سامانی پرداخته و توسط ن. ن. نیکماتف^{۳۸} از آکادمی علوم تاجیک در شهر دوشنبه تألیف شده است.

فصل پنجم به تاریخ غزنویان مربوط می‌شود و توسط پروفیسور پاسورث تألیف شده است.

فصل ششم با عنوان قراخانیان، تألیف آ. داویدیچ^{۳۹} از مؤسسه مطالعات شرقی مسکو است.

فصل هفتم به تاریخ سلاجقه و خوارزمشاهیان پرداخته و توسط آ. سوییم^{۴۰} از مؤسسه تاریخ آنکارا در ترکیه و پروفیسور پاسورث تألیف شده است.

فصل هشتم به تاریخ غوریان اشاره دارد و توسط ک. آ. نظامی، محقق مرکز مطالعات پیشرفته تاریخی در دانشگاه الیگره هند تألیف شده است.

فصل دوازدهم به مغولان و حکومت آنان در قرون دوازدهم و سیزدهم میلادی اشاره دارد. این فصل توسط ش. پیرا^{۴۱} از انجمن بین‌المللی مطالعات مغولی در اولان باتور کشور مغولستان تألیف شده است.

فصل سیزدهم با عنوان «آسیای مرکزی زیرسلطه جانشینان چنگیزخان» توسط آ. احمدف تهیه و توسط د. سینور،^{۴۲} استاد بازنشسته مطالعات اورال و آلتایی دانشگاه ایندیانا در آمریکا مورد بازبینی و اصلاح قرار گرفته است.

فصل شانزدهم با عنوان «آسیای مرکزی زیر سلطه تیمور: از ۱۳۷۰ میلادی تا اوایل قرن پانزدهم» تألیف ک. ز. اشراقیان از مؤسسه مطالعات شرقی مسکو می‌باشد.

فصل هفدهم با عنوان «تیموریان در قرون پانزدهم و شانزدهم» تألیف ر. ج. ماکمینوفا^{۴۳} از آکادمی علوم ازبک در تاشکند است.

جلد چهارم - قسمت دوم در نوزده فصل تدوین شده است:

فصل اول با عنوان «توسعه علم: مکتبه مدرسه، علم و تعلیم»^{۴۴} به مسئله توسعه علم و فرهنگ در سرزمین‌های اسلامی پرداخته است. مؤلف این مطالب آ. ک. میربابائف^{۴۵} می‌باشد.

در فصل دوم میحتی با عنوان «ظهور اسلام» تألیف کریمف ارائه شده است. فصل چهارم شامل علوم دینی، سیاسی و تاریخی است و توسط پروفیسور پاسورث، پروفیسور ر. ن. فرای و دکتر بیرا تألیف شده است.

از فصل پنجم تا دوازدهم به مسئله علم در جهان اسلام پرداخته شده است. فصل پانزدهم به ادبیات فارسی اشاره دارد و توسط آ. آفسازد^{۴۶} از مؤسسه مطالعات شرقی در آکادمی علوم دوشنبه تألیف شده است.

چنانکه پیشتر ذکر شد مشخصات جلد پنجم و ششم هنوز در اینترنت قرار نگرفته است.

ب - پیوند Researcher network

انتخاب این پیوند ما را به صفحه‌ای متصل می‌کند که در آن سه گزینه مشاهده می‌شود:

اولین پیوند Description of the Project است. این پیوند توضیحاتی را

در مورد این پروژه بزرگ علمی ارائه می‌دهد.

دومین پیوند، International Scientific Committee توضیحاتی را در مورد کمیته علمی بین‌المللی که بر این پروژه نظارت دارد، ارائه می‌دهد. لازم به ذکر است که این کمیته علمی کار خود را از ۱۹۸۰ آغاز کرده و سپس از ۱۹۹۳ اعضای آن تغییر کرد. در حال حاضر افراد ذیل به عنوان کمیته علمی بین‌المللی بر این پروژه بزرگ نظارت دارند:

۱ - دکتر ش. عدل، باستان‌شناس ایرانی و مدیر پژوهشی در مرکز تحقیقات علمی فرانسه که از سال ۱۹۹۶، رئیس کمیته علمی بین‌المللی پروژه مجموعه تاریخ تمدن‌های آسیای مرکزی در یونسکو است. وی بعد از درگذشت غم‌انگیز پروفیسور آسیموف رئیس قبلی این کمیته و رئیس آکادمی علوم تاجیکستان، به این سمت منصوب گردید. پروفیسور عدل، متخصص تاریخ ایران در دوره اسلامی و مدیر مطالعات تاریخی و باستان‌شناسی مؤسسه پژوهشی ایران و فرانسه (IFRI) نیز می‌باشد.

این محقق همچنین مقالاتی را برای دایرةالمعارف ایرانیکا از انتشارات دانشگاه کلمبیا در نیویورک ارائه داده است.

۲ - خانم د. آلیمووا، فارغ‌التحصیل دانشگاه ایالتی تاشکند در اوزبکستان بوده و تألیفات متعددی را در زمینه تاریخ آسیای مرکزی ارائه کرده است و در حال حاضر مدیر گروه تاریخ و باستان‌شناسی مؤسسه تاریخ آکادمی علوم اوزبک می‌باشد.

۳ - م. آنانیسوف^{۴۷} استاد تاریخ آسیای مرکزی دانشگاه عشق‌آباد در ترکمنستان است. وی بیش از دویست مقاله در مجلات علمی ارائه کرده است.

۴ - ک. بای پاکف^{۴۸} استاد تاریخ و مدیر مؤسسه باستان‌شناسی آکادمی علوم قزاقستان است. وی مقالات متعددی را در مجلات غربی و دایرةالمعارف ایرانیکا در زمینه جاده ابریشم تألیف کرده است.

۵ - ش. بیرا، استاد تاریخ مغول و رئیس سابق آکادمی علوم مغولستان است.

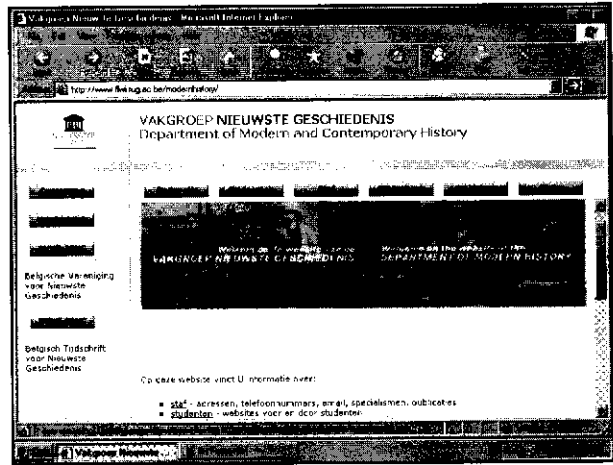
۶ - آ. دانی، استاد بازنشسته دانشگاه قائد اعظم پاکستان و مؤلف بیش از شصت کتاب در زمینه تاریخ، هنر و معماری اسلامی است. وی یکی از مورخین برجسته پاکستان در زمینه شناخت تاریخ و باستان‌شناسی مناطق هندوکش و هیمالیا می‌باشد.

۷ - ر. فرهادی، متولد کابل و دانشیار دانشگاه سوربن پاریس و دانشگاه کالیفرنیا، برکلی در آمریکا می‌باشد. وی مقالات متعددی را در دایرةالمعارف اسلام و ایرانیکا ارائه کرده است.

۸ - پ. فرانکفورت^{۴۹} مدیر پژوهشی مرکز ملی پژوهش‌های علمی فرانسه (CNRS)

۹ - عرفان حبیب، استاد تاریخ مرکز مطالعات تاریخی پیشرفته دانشگاه اسلامی الیگره هند و رئیس مجلس تاریخی هند می‌باشد. وی مؤلف کتاب تاریخ اقتصادی هند - کمبریج^{۵۰} می‌باشد.

۱۰ - ل. میروش نیکوف،^{۵۱} رئیس بخش مطالعاتی فرهنگ آسیای مرکزی و عضو انجمن جغرافیایی و انجمن بین‌المللی مطالعات فرهنگ‌های آسیای مرکزی^{۵۲} (IASCCA) در کشور روسیه می‌باشد. وی همچنین مؤلف کتابی با عنوان سیاست بریتانیای کبیر در ایران^{۵۳} (۱۹۲۰-۱۹۱۴) می‌باشد.

منطقه به نمایش درآمده است. بیشتر این آثار مربوط به منطقه نیشابور، مشهد، خراسان، سمرقند و ماوراءالنهر است.

د - پیوند New، اخبار و اطلاعات جدیدی را در مورد این پروژه ارائه می‌دهد. یکی از این مطالبه نتایج جلسات کمیته علمی بین‌المللی ناظر بر این پروژه است. شانزدهمین نشست این کمیته در تاریخ‌های ۲۵ تا ۲۹ ژوئن سال ۲۰۰۱ در شهر بیشکک قرقیزستان برگزار گردید.

تازه‌های پژوهش در اینترنت:

تاریخ اروپا:

تاریخ اروپا از ابعاد مختلف مورد نظر محققین قرار گرفته است. هرچه به دوره باستان بازگردیم، جنبه‌های نظامی بیشتر مدنظر قرار گرفته، حال آنکه در دوره قرون وسطی و رنسانس، جنبه‌های فرهنگی و مذهبی تاریخ اروپا، بیشتر مورد کنکاش قرار گرفته است.

نورمن دیویس^{۴۲} استاد تاریخ دانشگاه آکسفورد، مؤلف کتاب **تاریخ اروپا** می‌باشد که تاریخ سیاسی و اجتماعی اروپا را از عهد باستان تا دوره معاصر در برمی‌گیرد. این کتاب در ۱۳۹۲ صفحه، در سال ۱۹۹۸، توسط انتشارات دانشگاه آکسفورد منتشر شده است.

همچنین **توماس سوول**^{۴۳} نویسنده کتاب‌هایی در حوزه تاریخ و اقتصاد و پژوهشگر مؤسسه **ههور**^{۴۴} در دانشگاه استنفورد، کتاب **فتوحات و فرهنگ‌ها** را در زمینه تاریخ بین‌المللی، در سال ۱۹۹۹ منتشر ساخت. این کتاب نتیجه پانزده سال پژوهش و مسافرت نویسنده به نقاط مختلف جهان (مدیترانه، بالکان، اسپانیا و...) است. مؤلف در این اثر تلاش کرده تاثیر تفاوت‌های فرهنگی را درون ملت‌ها و در سطح بین‌الملل بررسی کند.

کتاب تاریخی فوق، مقطع زمانی خاصی را دنبال نمی‌کند. از نقطه‌نظر توالی زمانی، می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد.

جان اتان اسمیت^{۴۵} با همکاری تعدادی از مورخین، کتاب **تاریخ مصور جنگ‌های صلیبی** را در دانشگاه آکسفورد تدوین کرده است. این کتاب در ۱۹۹۵ توسط انتشارات دانشگاه آکسفورد منتشر شده است.

دکتر روبرت اسپیری^{۴۶} کاپیتان دریایی سابق آمریکا و یک مورخ مسائل نظامی می‌باشد که هم‌اکنون در اسپانیا ساکن است. وی کتاب **سلطنت ناپلئون بناپارت** را در سال ۲۰۰۲ منتشر نمود. مؤلف در این اثر، سلطنت ناپلئون را به همراه مهمترین وقایع زندگی او بیان کرده است.

مؤلف بعدی، **دنیس جود**^{۴۷} استاد تاریخ دانشگاه لندن شمالی است که در ۱۹۹۸، کتاب **امپراتوری** را با هدف نقد و بررسی تاریخ امپراتوری بریتانیای کبیر از ۱۷۶۵ تا عصر حاضر تألیف کرده است.

در این کتاب، ضمن تشریح ساختار و اجزاء یک امپراتوری، انقلاب آمریکا و تاریخ معاصر استرالیا و ایرلند نیز مورد توجه قرار گرفته است. باز شدن کانال سوئز در ۱۸۶۹، نبرد **ماجویا**^{۴۸} در ۱۸۸۱، سقوط سنگاپور در ۱۹۴۲، تقسیم هند در ۱۹۴۷، بحران سوئز در ۱۹۵۶، جنگ فالکلند در ۱۹۸۱ و حوادث مربوط به افریقای جنوبی بویژه شخصیت نلسون ماندلا، از مهمترین مباحث این کتاب است.

حوزه بعدی در تاریخ اروپا، انقلاب صنعتی است. ظهور انقلاب صنعتی، نقش مهمی در تحولات تاریخی جهان داشته است.

دکتر پیتر استرنز^{۴۹} استاد تاریخ دانشگاه **کارنه گیبه**^{۵۰} مدیر ویراستاری مجله تاریخ اجتماعی در اروپا و نویسنده کتاب‌های متعددی در حوزه تمدن‌های جهان به‌ویژه تمدن غربی می‌باشد که ویرایش دوم کتاب **انقلاب صنعتی در تاریخ جهان**^{۵۱} را در ۱۹۹۸ منتشر کرده است.

همچنین وقوع دو جنگ جهانی در قرن بیستم، نقش مهمی در حوادث تاریخی جهان بویژه اروپا داشته است. **آ. ناریتیو**^{۵۲} کتاب **اولین جنگ جهانی**^{۵۳} را در ۲۷۰ صفحه، در سال ۱۹۹۸ و توسط انتشارات **کاسل آکادمیک**^{۵۴} منتشر کرده است.

دکتر نیال فرگوسن^{۵۵} هم مؤلف کتاب **مصیبت جنگ**^{۵۶} به تشریح جنگ جهانی اول می‌پردازد. این کتاب در سال ۲۰۰۰ به چاپ رسیده است.

۱۱ - **م. شوکروف**^{۵۷}، استاد ادبیات آکادمی علوم تاجیکستان و مؤلف مقالات و کتب متعددی در حوزه فلسفه، ادبیات و شعر ایران و تاجیک می‌باشد.

۱۲ - **د. سینور**^{۵۸} استاد بازنشسته مرکز مطالعات اوراسیا در دانشگاه ایندیانا می‌باشد. وی نایب رئیس کمیته علمی بین‌المللی پروژه تاریخ تمدن‌های آسیای مرکزی در یونسکو بوده و مؤلف کتاب‌ها و مقالات فراوانی از جمله کتاب **تاریخ اولیه آسیای مرکزی** از انتشارات دانشگاه کمبریج است. وی یکی از محققین برجسته در حوزه تاریخ اقوام ترک و بویژه مطالعات مغولی می‌باشد و چند فصل از مجموعه بزرگ تاریخ تمدن‌های آسیای مرکزی را تألیف کرده است.

۱۳ - **خانم آ. تایشالیوا**^{۵۹} دکترای تاریخ در دانشگاه ملی قرقیزستان و مؤلف مقالات متعددی در زمینه تماس اسلام با آسیای مرکزی و بویژه قرقیزستان بوده و سخنرانی‌های چندی را در این مورد ارائه کرده است.

۱۴ - **خانم ایسنیک توقان**^{۶۰} استاد گروه تاریخ دانشگاه فنی خاورمیانه^{۶۱} در آنکارا می‌باشد. عضو مرکز مطالعات جوامع و تمدن‌های اسلامی در واشنگتن بوده و مؤلف کتب و مقالاتی از جمله کتاب **تفاوت‌های بین گروه‌های نیمه چادر نشین در امپراتوری عثمانی و شرکای تجاری مغولان**^{۶۲} می‌باشد.

۱۵ - **آمه مورا**^{۶۳} استاد دانشکده آموزش عمومی دانشگاه **ریشو**^{۶۴} در توکیو است. وی در زمینه کتابشناسی مطالعات آسیای مرکزی در ژاپن و همچنین متون خط ایغوری به تحقیق مشغول است.

۱۶ - **و. یونگوی**^{۶۵} استاد و رئیس مؤسسه تاریخ آکادمی علوم اجتماعی دانشگاه بیجینگ چین است. وی همچنین استاد مدرسه مطالعات شرقی - افریقایی دانشگاه لندن بوده و مقالات متعددی را در مورد سلسله مینگ تألیف کرده است.

سومین پیوند در صفحه **Researcher Network** با عنوان **Authors** فهرست کامل مولفین این پروژه را معرفی می‌کند. این فهرست شامل اسامی یکصد و بیست و پنج محقق و مورخ برجسته از سراسر جهان است که در تألیف و تدوین این مجموعه همکاری داشته‌اند. متأسفانه تعداد محققین کشورمان در این پروژه مهم، انگشت‌شمار است.

ج - پیوند **online edition** ما را به صفحه‌های متصل می‌کند که خود حاوی سه گزینه است:

۱- پیوند online chapter

این پیوند ما را با بخش‌هایی از این مجموعه تاریخی، بویژه در حوزه هنر و صنعت آشنا می‌سازد به عنوان نمونه فصول دهم، یازدهم، دوازدهم و هجدهم از جلد اول - فصول دوم، چهارم، پنجم و پانزدهم از جلد دوم - فصول دوم، ششم، هشتم، نهم، دهم و شانزدهم از جلد سوم - و فصول شانزدهم و هجدهم از جلد چهارم در این بخش آمده است.

۲- پیوند Bibliography and References

اطلاعاتی را در زمینه کتابشناسی و منابع اصلی ارائه می‌دهد.

۳- پیوند Photo gallery

کاربران را به مجموعه تصاویر تاریخی از کاوش‌های باستان‌شناسان در حوزه آسیای میانه آشنا می‌سازد. در این بخش مجموعاً یازده تصویر از آثار باستانی این

پائول فوسل،^{۳۷} مؤلف کتاب **جنگ بزرگ و خاطرات معاصر**، جنگ جهانی اول را به عنوان یک پدیده فرهنگی که موجب بروز تحولانی در عرصه اندیشه، عادات و رسوم آتی می‌شود، بررسی کرده است. این کتاب در ۳۸۴ صفحه، توسط انتشارات دانشگاه آکسفورد و در سال ۲۰۰۰ به چاپ رسیده است.

دیوید هرمان^{۳۸} هم در کتاب **ارتش اروپا و شروع نخستین جنگ جهانی**^{۳۹} تاریخ جنگ جهانی اول را به همراه نقشه سیاسی قدرت‌های بزرگ اروپا در خلال سال‌های ۱۹۰۴ تا ۱۹۱۴ ارائه کرده است. وی در این کتاب چگونگی توسعه ارتش‌های اروپا را در بحران بوسنی - هرزگوین و جنگ بالکان (۱۹۱۲ و ۱۹۱۳) توصیف می‌کند. کتاب در ۳۲۵ صفحه، توسط انتشارات دانشگاه پرینستون و در سال ۱۹۹۷ منتشر شده است.

منابع تاریخی در مقطع جنگ دوم جهانی، نسبتاً مستندتر به نظر می‌رسند. **دکتر ارنست مای**،^{۴۰} مؤلف کتاب **پیروزی شگرف: غلبه هیتلر بر فرانسه**^{۴۱} می‌باشد که آن را در ۶۰۸ صفحه و در سال ۲۰۰۱ توسط انتشارات Hill Wang به چاپ رسانید.

وی در این کتاب وقایع سال ۱۹۴۰ را به گونه‌ای مستند بیان کرده است. همچنین **ساموئل موریسون**^{۴۲} مؤلف کتاب **دو جنگ دریایی**، تاریخ مختصر نبرد ناوهای دریایی ایالات متحده را در جنگ دوم جهانی به رشته تحریر درآورده است. این کتاب توسط انتشارات Little Brown و در سال ۱۹۸۹ به چاپ رسیده است. این اثر در واقع بخشی از مجموعه پانزده جلدی از عملیات‌های نظامی ایالات متحده در طی جنگ جهانی دوم می‌باشد.

نینا تومارکین^{۴۳} هم کتاب **زندگی و مرگ** را در مورد نقش روسیه در جنگ دوم جهانی تألیف کرده است.

منابع فوق، نگاهی مقطعی به جنگ داشته‌اند. اما **دکتر جریمی بلک**^{۴۴}، استاد تاریخ دانشگاه اکستر انگلستان، تألیفات متعددی را در حوزه مسائل اروپا ارائه کرده است. وی کتاب **جنگ در جهان معاصر** را در ۱۹۹۸ منتشر ساخت. این کتاب با نگاهی دقیق به مسئله جنگ و نزاع در تاریخ انسانی، آن را یکی از دلایل بروز تحول در تاریخ می‌داند. در این کتاب همچنین نقش تحولات فناوری و روابط بین قدرت‌های نظامی مورد توجه قرار گرفته است. مباحث اصلی این کتاب عبارتند از:

- جنگ در دیریا ۱۸۱۵-۱۴۵۰ م.
- جنگ در ژاپن ۱۶۰۰-۱۴۶۷ م.
- جنگ در چین ۱۸۱۵-۱۴۵۰ م.
- جنگ سیاست و فتح مکزیک.
- نبرد اروپا - آمریکا در آمریکای شمالی (۱۸۱۵-۱۵۱۳) م.

گروه تاریخ دانشگاه‌های جهان

دانشکده تاریخ دانشگاه ایالتی ایروان:

آدرس زیر ما را با دانشگاه ایالتی ایروان در کشور ارمنستان آشنا می‌سازد:

<http://www.y-su.am>

دانشکده تاریخ این دانشگاه، جزو نخستین دانشکده‌های آن است و گروه‌های زیر

را شامل می‌شود:

۱. تاریخ ارمنستان
۲. تاریخ باستان و قرون وسطی
۳. تاریخ معاصر و باستان‌شناسی.

در این دانشکده به آموزش زبان‌های خارجه، به ویژه یونان باستان، روسی، انگلیسی، فرانسه، آلمانی، ترکی، فارسی و عربی اهمیت داده می‌شود.

گروه تاریخ دانشگاه گنت در بلژیک:

ابتدا به سایت اینترنتی دانشگاه گان (Gent) در بلژیک وارد شوید:

<http://www.rug.ac.be/RUGportal/en>

سپس روی پیوند **Faculties** کلیک کنید تا با فهرست دانشکده‌های این دانشگاه آشنا شوید. گروه تاریخ زیرمجموعه دانشکده هنر و فلسفه می‌باشد. در

دانشکده هنر و فلسفه این دانشگاه چهار گروه تاریخی مشغول فعالیت هستند که عبارتند از:

۱. گروه باستان‌شناسی و تاریخ باستانی اروپا
۲. گروه تاریخ قرون وسطی
۳. گروه تاریخ معاصر اولیه
۴. گروه تاریخ معاصر، که برای آشنایی بیشتر با این گروه می‌توان به آدرس زیر متصل شد:

<http://www.flwi.rug.ac.be/modernhistory/>

گروه مطالعات خاور نزدیک دانشگاه میشیگان:

برای آشنایی با گروه مطالعات خاور نزدیک دانشگاه میشیگان^{۴۵} در آمریکا به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.umich.edu/neareast/>

محققان متعددی در این گروه آموزشی، در حوزه تاریخ ایران و خاورمیانه مشغول به فعالیت هستند که به تعدادی از آنها اشاره می‌شود:

- ۱- **دکتر گری بکن من**^{۴۶}، استاد مطالعات هیتی و بین‌النهرین باستان و فارغ‌التحصیل دانشگاه ییل در آمریکا می‌باشد. وی که از ۱۹۹۸ به استخدام این گروه آموزشی درآمد، در تدوین مجله آمریکایی انجمن شرقی نیز همکاری می‌کند. بیشتر مقالات وی در زمینه فرهنگ و ادبیات بین‌النهرین و به ویژه هیتی است. عناوین بعضی از مقالات وی عبارتند از:

'The Ancient Near East' in 'News and views of Ancient History' ed. A. Ward, Newsletter of the New England Historical Association ۸/۱, ۱۹۸۰, ۶-۹.

'A contribution to Hittite onomastic studies' Journal of the American oriental society ۱۰۲, ۱۹۸۳, ۶۲۳-۲۷.

Mesopotamians and mesopotamian learning at Nattusa.

The Anatolian myth of Illuyanka.

The Religion of the Hittites.

The Hittite language and its Decipherment.

آدرس پست الکترونیکی این پژوهشگر چنین است:

sidd@umich.edu

برای آشنایی کامل‌تر با این محقق و آثار وی، به آدرس زیر در اینترنت وارد شوید:

<http://www.umich.edu/neareast/pages/faculty/>

beckman.htm

۲- **دکتر الکساندر کنیش**^{۴۷}، استاد مطالعات اسلامی و رئیس گروه مطالعات

خاور نزدیک دانشگاه میشیگان است. این محقق تحقیقات و مقالات متعددی را در

<http://www.umich.edu/neareast/faculty/michalw.htm>

دکتر **گرنو ویندفور**، استاد مطالعات ایرانی که بین سال‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۶۱ در دانشگاه تهران تحصیل کرده و دکترای خود را در حوزه مطالعات ایرانی و اسلامی از دانشگاه هامبورگ آلمان دریافت کرده است. وی تحقیقاتی را در حوزه فرهنگ، ادبیات و زبان ایرانی، مذهب و زبان‌های ایرانی پیش از اسلام و دین زرتشت انجام داده است. دکتر ویندفور همکاری نزدیکی با بخش زبان‌شناسی دایرةالمعارف ایرانیکا (از انتشارات دانشگاه کلمبیا در آمریکا) داشته و عضو هیئت تحریریه مجله بین‌المللی مطالعات ایران باستان وابسته به دانشگاه تهران است. تعدادی از کارهای پژوهشی وی عبارتند از:

- قطبی‌های اروپایی در ایران، Linguistics Anthropological, ۱۹۷۰ م
- توضیحاتی در باب خط ایران قدیم، مجله هندوایران، ۱۹۷۰ م، شماره ۱۳، ص ۱۲۱
- The cuneiform signs of ugarit, ۱۹۷۰
- Diacritic and Distinctive features in Avesta
- Particle ke in moedern persian
- An important isologoss in Iranian dialectology
- Some Avestan Rules and their signs
- A Linguist's criticism of Persian literature

برای مکاتبه و تبادل نظر با وی به آدرس پست الکترونیکی زیر نامه بفرستید:
windfuhr@umich.edu

آدرس زیر نیز ما را با فهرست کامل آثار وی آشنا می‌سازد:

<http://www.umich.edu/neareast/faculty/windfuhr.htm>

دکتر **نورمن یوفی**، متخصص تاریخ آشور، تاریخ، زبان و فرهنگ بین‌النهرین، باستان‌شناسی در خاور نزدیک و آشنا به مسائل پیش از تاریخ است.

برای مکاتبه و تبادل نظر با وی به آدرس پست الکترونیکی زیر نامه بفرستید:
nyoffee@umich.edu

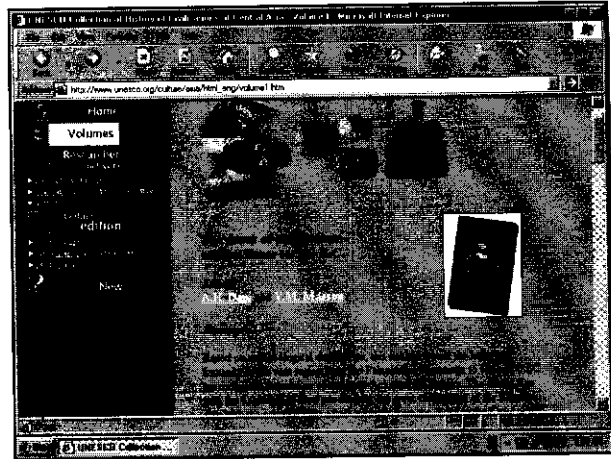
دکتر **میشائیل بونر**، مدیر مرکز مطالعات خاورمیانه و شمال آفریقای دانشگاه میشیگان و دانشیار رشته تاریخ میانه اسلام، که دکترای خود را در ۱۹۸۷ در حوزه مطالعات خاور میانه از دانشگاه پرینستون دریافت داشته است. این محقق کتاب‌هایی را تألیف کرده از جمله:

- بازگشت ثروت: مطالعه فقر و بی‌نویان در خاور نزدیک اسلامی، سال‌های ۱۱۰۰-۶۰۰ م، کتاب هنوز در دست اقدام است.
- تعصب اشرافیت و جهاد مقدس: مطالعه‌ای در جهاد و مرز اعراب و بی‌زانس، مجموعه انجمن آمریکایی شرقی، ۱۹۹۶ م.
- بی‌زانس و جهان اسلام، مجموعه مقالات با ضمیمه‌ای از مقدمه و توضیحات، لندن.

- تاریخ جامعه و تمدن اسلامی، ۱۱۰۰-۶۰۰ م، چاپ ۱۹۹۶ م.
- عناوین بعضی از مقالات وی نیز عبارتند از:
- عمرین خطاب، دایرةالمعارف اسلامی، ویرایش دوم، ج ۱۰، صص ۲۱-۸۱۸.
- بی‌زانتی‌ها، چاپ در آینده
- کتاب الکسب منتسب به الشیبانی، چاپ در آینده در مجله انجمن شرقی
- فقر و صدقه در اوائل ظهور اسلام
- جهاد مقدس در اوائل اسلام، Der Islam, ۱-۶۸، ۱۹۹۱ م.

پی نوشت‌ها:

۱. Collection of History of civilization of central Asia
۲. Collection of History of Humanity
۳. Cultures and Civilizations
۴. General History of Africa
۵. museum International
۶. The silk Roads
۷. The dawn of civilization : earliest times to ۷۰۰ B.C
۸. A. H. Dani

حوزه مطالعات اسلامی انجام داده است. وی به زبان‌های عربی، روسی، انگلیسی، فرانسه و آلمانی مسلط بوده و با زبان‌های اسپانیایی و فارسی نیز آشنایی دارد. دکتر کنیش هم اکنون عضو انجمن مطالعات خاورمیانه در آمریکای شمالی، عضو مؤسسه آمریکایی یمن‌شناسی و انجمن آمریکایی شرقی می‌باشد.

در میان کتب و مقالات وی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- اسلام در روسیه
- حاشیه‌ای بر رساله القشیری در تصوف
- تاریخ مختصر تصوف اسلامی، لندن، ۲۰۰۰ م.
- منتخبی از ترجمه فتوحات المکیه از ابن عربی (به زبان روسی)، مرکز مطالعات شرقی سن پترزبورگ، ۱۹۹۵ م.
- ابن عربی و ابن خطیب در تاریخ ادبیات عرب انتشارات دانشگاه کمبریج، ۲۰۰۰ م.
- تصوف در یمن
- پژوهشی در صوفیه اروپا و روسیه، ۱۹۹۱ م. (به زبان روسی)
- ترجمه کتاب المصباح فی التصوف از عربی به روسی، ۱۹۹۴ م.
- مقاله‌ای با عنوان «تاریخ، جامعه و انسان‌شناسی در جهان عرب» به زبان روسی، ۱۹۹۲ م.
- مقاله با عنوان «الامکان المقدسه» به زبان عربی، saywun, ۱۹۸۸ م. برای مکاتبه و تبادل نظر با این محقق به آدرس پست الکترونیکی زیر نامه بفرستید:
alknysh@umich.edu

همچنین برای آشنایی کامل‌تر با این محقق به آدرس زیر در اینترنت متصل شوید:
<http://www.umich.edu/neareast/faculty/knysh.htm>

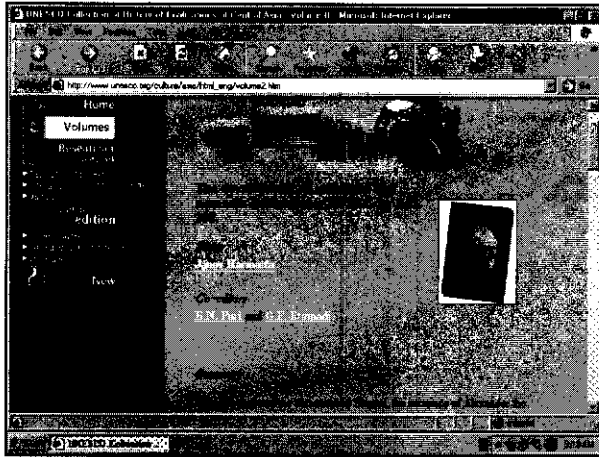
۳. چارلز کرامل‌کف، استاد زبان‌های باستانی خاور نزدیک و فارغ‌التحصیل دکترای دانشگاه هاروارد می‌باشد. وی مقالاتی را در زمینه زبان عبری و فنیقی تألیف کرده و از طریق آدرس پست الکترونیکی زیر می‌توان با وی مکاتبه کرد:
crkrah@umich.edu

۴. پتر میشلوفسکی، استاد زبان و تمدن‌های باستانی خاور نزدیک و رئیس سابق گروه مطالعات خاور نزدیک دانشگاه میشیگان که با مجله مطالعات خط میخی، انجمن آمریکایی شرقی و مراکز دیگر همکاری می‌کند. این محقق مقالات متعددی را در زمینه تاریخ و فرهنگ سومریان و بابل تعریف کرده است. از جمله:

- Six Neo - sumerian letter-orders,
 - Royal women of the ur III period part I : the wife of shulgi
 - Foreign Tribute to sumer During the ur III period.
 - Two sumerian literary letters .
 - Naram-sin. ○ New sources Concerning the Reign of
- آدرس پست الکترونیکی این محقق چنین است:

piotrm@umich.edu

همچنین، کاربران برای آشنایی کامل با این پژوهشگر، می‌توانند به آدرس زیر در اینترنت وارد شوند:

۵۸. Differences among semi-nomadic Groups in the ottoman Empire and the Mongols' Trade partners.

۵۹. H. umemura

۶۰. Rissho university

۶۱. wu. yungui

۶۲. Norman Davies

۶۳. Thomas sowell

۶۴. Hoover Institution

۶۵. Jonathan Riley-smith

۶۶. Robert Asprey

۶۷. Denis Judd

۶۸. Majuba

۶۹. Peter N.stearns

۷۰. Carneje - Mellon university

۷۱. The Industrial Revolution in world History

۷۲. A. Narrative

۷۳. World war one

۷۴. cassell Academic

۷۵. Niall ferguson

۷۶. pity of war

۷۷. paul fussell

۷۸. David G.Hermann

۷۹. Arming of Europe & the Making of the First world war

۸۰. Ernest R.May

۸۱. strange victory: Hitlers conquest of france

۸۲. samuel E.Morison

۸۳. Nina tumarkin

۸۴. Jeremy Black

۸۵. Department of Near Eastern studies - michigan university

۸۶. Gary Beckman

۸۷. Alexander knysh

۸۸. charles krahmalkov

۸۹. piotr michalowski

۹۰. Gernot windfuhr

۹۱. Norman yoffee

۹۲. Michael Bonner

۹. V.M.Masson

۱۰. Asimov

۱۱. V.sarianidi

۱۲. m.Joyenda

۱۳. J.Harmatta

۱۴. The Development of sedentary and nomadic civilizations: Y۰۰ B.C. to A.D. ۲۵۰.

۱۵. B.N. puri

۱۶. lucknow university

۱۷. A. Abetekov

۱۸. M.A. Dandamayev

۱۹. P.Bernard

۲۰. G.A. koshelenko

۲۱. N.Pilipko

۲۲. B.A.litvinsky

۲۳. The cross-roads of civilizations: A.D. ۲۵۰ to ۷۵۰

۲۴. zhang Guang-da

۲۵. Beijing university

۲۶. A.V. Nikitin

۲۷. Sassanian Iran - intellectual life

۲۸. A.I.khromov

۲۹. E.E.Nerazik

۳۰. P.G. Bulgakov

۳۱. A.H. Jalilov

۳۲. A.I.kolesnikov

۳۳. The age of Achievment A.D. ۷۵۰ to the end of the fifteen century

۳۴. O.G.Bolshakov

۳۵. N.N. Negmatov

۳۶. E.A. Davidovich

۳۷. A. Sevim

۳۸. sh. Bira

۳۹. D. Sinor

۴۰. R.G. Mukminova

۴۱. The development of education: maktab, madrasa, science and pedagogy

۴۲. A.K. Mirbabaev

۴۳. A. Afsahzod

۴۴. Irano-French Research Institute

۴۵. D. Alimova

۴۶. M. Annanepesov

۴۷. K. Baipakov

۴۸. H.P. Francfort

۴۹. Cambridge Economic History of India

۵۰. L.Miroshnikov

۵۱. International Association for the study of cultures of central Asia

۵۲. Policy of Great Britain in Iran (۱۹۱۴-۱۹۲۰)

۵۳. M.shukurov

۵۴. D.Sinor

۵۵. A.Tabyshalieva

۵۶. Isenbike Togan

۵۷. Middle East Technical university